

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3158/2023
04.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Жељка Шкорића, председника већа, Драгане Миросављевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против туженог АД Метална индустрија „Алфа-плам“ из Враћа, кога заступа пуномоћник Ангелина Андрејев, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 592/2023 од 08.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 04.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 592/2023 од 08.02.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Враћу П1 631/2021 од 20.10.2022. године у ставу првом, другом и четвртном изреке, те **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана истека рока за добровољно извршење до коначне исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Враћу П1 631/21 од 20.10.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено, као незаконито, решење директора туженог број ... од 16.01.2017. године којим је тужиоцу, са 16.01.2017. године, отказан уговор о раду. Ставом другим изреке, наложено је туженом да тужиоца врати на рад у року од 8 дана од дана правноснажности пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је део тужбеног захтева којим је тражено да суд врати тужиоца на рад на послове које је обављао пре престанка радног односа – ... референт ... или одговарајуће послове сходно стручној спреми, знању и способностима, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 256.500,00 динара у року од 8 дана од дана правноснажности

пресуде, те уколико не измири наведену обавезу, дужан је да плати и законску затезну камату на досуђене трошкове парничног поступка од дана извршности пресуде, до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 592/23 од 08.02.2023. године, преиначена је пресуда Основног суда у Врању П1 631/21 од 20.10.2022. године у ставу првом, другом и четвртом изреке, тако што се одбија тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог број ... од 16.01.2017. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду са даном 16.01.2017. године, као неоснован, затим је одбијен захтев тужиоца за враћање на рад и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20,10/23 – други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог, по основу уговора о раду од 13.01.2015. године, са припадајућим анексима и распоређен на пословима ... референта ... до 16.01.2017. године, када му је престао радни однос побијаним решењем туженог. Решењем директора туженог број ... од 16.01.2017. године, тужиоцу је отказан уговор о раду, јер као референт ..., од дана увођења ДМС (документ менаџмент систем) код туженог, односно овере свих улазних фактура кроз ДМС систем (10.01.2016. године) до дана сачињавања упозорења на постојање разлога за отказ (16.12.2016. године), у делу руковања ДМС системом, није предузео никакве радње, односно није оверио ниједан документ, није поштовао процедуру и систем управљања квалитетом имплементиран код туженог, нити је испратио промену плана производње (у погледу пораста дневне динамике и месечне потрошње фарбе, као и стања залиха), што је довело до недостатка материјала, односно неблаговременог требовања боје, због чега је дошло до застоја производње у периоду од 29.11.2016. године до 08.12.2016. године и штете за туженог, због чега му је применом одредаба члана 179. став 2. тачка 5. и члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду отказан уговор о раду. Пре доношења побијаног решења, тужилац је писмено упозорен о постојању разлога за отказ уговора о раду, на које се писмено изјаснио, а прибављено је и мишљење репрезентативног синдиката код туженог.

Из исказа саслушаних сведока, утврђено је да је нејасно због чега је одједном дошло до повећане потрошње фарбе, те да иста, код донетих програма производње и постојећих норматива за производњу, није могла да буде предвиђена.

Надаље, из налаза и мишљења вештака финансијске струке, као и допунског налаза тог вештака, утврђено је да је критичном приликом, 16.11.2016. године, било довољно фарбе за несметану производњу, као и у периоду од 29.11.2016. године до 08.12.2016. године, те да тужилац својим радом, није допринео да дође до застоја у производњи, док је из налаза вештака информационих технологија, утврђено да тужилац није користио ДМС (што он и не спори), али да пропусти тужиоца, односно неуношење података у ДМС, нису утицали на производњу.

Из налаза и мишљења вештака неуропсихијатра, утврђено је да тужилац не болује од акутне душевне болести, нити душевне заосталости, али да болује од душевне болести која припада групи неуроза која је била присутна и пре критичног догађаја 16.11.2017. године, а која је смањивала способност тужиоца да на време прихвати нове захтеве уведеног система, без помоћи стручног лица.

Тужени је донео Упутство за ДМС за набавку као и Упутство за обраду фактура, које је 10.01.2016. године, од стране директора ИТ сектора, достављено служби набавке, односно свим референтима. Према том упутству, сви запослени који су били укључени у процес овере фактуре од 01.08.2016. године, били су у обавези да све улазне фактуре оверавају кроз ДМС, укључујући и службу набавке. Утврђено је и да тужилац, иако је обучаван за рад и коришћење ДМС, није био у могућности да успешно ради на њему, те је тражио помоћ од колега у раду, као и промену радног места.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, поништио као незаконито оспорено решење о отказу уговора о раду тужиоца и обавезао туженог да тужиоца врати на рад. По оцени првостепеног суда, тужени орган је, доносећи побијано решење, чињенично стање подвео под погрешну правну норму, јер је тужилац прошао обуку за рад на ДМС, али није усвојио знања за рад на истом, због чега би, у конкретном случају, постојали разлози за отказ уговора о раду из члана 179. став 1. тачка 1) Закона о раду и такав отказ би био оправдан. Поред тога, на страни тужиоца нема кривице у виду намере да не обавља послове – уношење података у ДМС, нити је тужилац, на основу својих психичких квалитета могао успешно да обавља те послове, због чега, по оцени првостепеног суда, нема ни немарног поступања, нити грубе непажње потребне за примену одредаба на основу којих му је отказан уговор о раду.

Другостепени суд је преиначеио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца, налазећи да је тужени приликом доношења побијаног решења поштовао процедуру прописану Законом о раду, те да је правилно утврдио да тужилац није поступао сагласно прописаним процедурама и упутствима код туженог, нити је поступао сагласно одлукама директора, односно непосредног претпостављеног у погледу послова које је требало да обавља.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 5) Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05...75/14), послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог и његово понашање, и то ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актим, односно уговором о раду.

Према одредби члана 179. став 3. тачка 8) истог закона, послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину, и то ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

По оцени Врховног суда, у поступку пред другостепеним судом изведени закључак, поводом оцене правилности отказивања уговора о раду и враћања тужиоца на рад, који је супротан одлуци првостепеног суда, тј. одбијањем тужбеног захтева од стране другостепеног суда за поништај решења о отказу уговора о раду и враћању тужиоца на рад, кроз преиначавање првостепене пресуде, се не може прихватити као правилан и на закону заснован. Ово из разлога што је, да би се могао применити отказни разлог из става 2. члана 179, па тиме и из тачке 5) те одредбе Закона о раду, као индиректно, унапред утврђени дисциплински отказни разлог, неопходно да понашање које се ставља на терет запосленом, представља скривљену повреду радне обавезе, тј. да је запослени утврђену повреду радне обавезе, учинио својом кривицом. При томе, треба имати у виду и да није сваки степен кривице довољан разлог за престанак радног односа, већ је за постојање одговорности запосленог, одлучно постојање умишљаја или крајње (грубе) непажње. Кривица запосленог код повреде радне обавезе је услов за могућност отказа уговора о раду запосленог, која се огледа у психичком односу учиниоца према повреди радне обавезе и њеним последицама и претпоставља постојање свести запосленог да одређеним понашањем или пропуштањем, чини повреду радне обавезе или дисциплине, односно одлучна чињеница да је тужилац учинио повреду радне обавезе, је психички однос тужиоца према повреди радне обавезе и њеним последицама. Како у поступку утврђеном чињеничном стању и изведеним доказима, саслушањем сведока тужиоца и законског заступника туженог у својству сведока и других сведока и проведена два финансијска вештачења, није утврђено да је тужилац крив за настанак отказног разлога, односно да својим радом није допринео да дође до застоја у производњи, тј. да није утврђено да је извршио повреду радне обавезе, која му се по наведеној одредби ставља на терет, то није било места ни доношењу решења, којим му се отказује уговор о раду по основу повреде радне обавезе утврђене општим актом, односно уговором о раду.

Такође, по оцени Врховног суда, у конкретном случају, није испуњен ни отказни разлог из члана 179. став 3. тачка 8) Закона о раду, јер се понашање тужиоца, не може подвести ни под непоштовање радне дисциплине, прописане актом послодавца, конкретно колективним уговором туженог и претходно наведеним упутствима донесеним од стране послодавца. Ово стога што према утврђеном чињеничном стању, тужилац својим радом у виду непоштовања радне дисциплине, а што је био други разлог туженог за отказивање уговора о раду, ни на тај начин, није допринео да дође до застоја у процесу производње. Наиме, непоштовање радне дисциплине, као отказни разлог, није потребна кривица, већ је довољна само свест о недисциплини, односно њеном нарушавању, а да тужилац није имао свест о нарушавању радне дисциплине, доказује и чињеница да се због њему компликованог рада на ДМС, обратио свом непосредно претпостављеном, изражавајући бојазан да не изазове проблеме у ланцу снабдевања, односно обезбеђења репроматеријала, што јасно упућује на то да тужилац није са намером одбијао рад у наведеном систему. Наведено је потврђено и изјавама других саслушаних сведока, а то произлази и из налаза и мишљења вештака, односно да је у спорном периоду било довољно фарбе за нормалан процес производње, као и да неоверавањем фактура у електронској форми ДМС, није могло туженом начинити никакву штету, те да нема доприноса тужиоца застоју у

процесу производње, због чега је правилан закључак првостепеног суда, да нису били испуњени законски услови из цитираних одредаба Закона о раду за доношење решења, којим се тужиоцу отказује уговор о раду.

Следом изнетог, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду, тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у делу којим је тужбени захтев усвојен и поништено оспорено решење о отказу уговора о раду уз обавезивање туженог да тужиоца врати на рад, као и у делу одлуке о трошковима поступка.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му, на основу чл. 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара. у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 121/12, 37/21), са законском затезном каматом почев од дана истека рока за добровољно извршење до коначне исплате

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Како трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, Врховни суд је на основу члана 153. и 154. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Жељко Шкорић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић